

7099 SAYILI KANUN İLE YAPILAN LİMİTED ŞİRKETTE NAKDİ SERMAYE PAYININ ÖDENMESİNE İLİŞKİN DEĞİŞİKLİĞİN ORTAKLARIN OY VE KÂR PAYI HAKLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

THE EFFECTS OF THE AMENDMENT REGARDING THE PAYMENT
OF CASH CAPITAL SHARE IN LIMITED LIABILITY COMPANY
MADE BY LAW NO. 7099 ON THE VOTING RIGHT AND
DIVIDEND OF THE SHAREHOLDERS

Hakan BİLGEÇ*

Özet: 7099 sayılı Kanun ile limited şirketin kuruluşunda nakdi sermaye payı taahhütlerinin en az yüzde yirmi beşinin tescilden ödenmesi koşulu kaldırılmıştır. Limited şirketlerde nakdi sermaye payları şirketin kuruluşunu takip eden yirmi dört ay içinde ödenebilecektir. Değişiklik, sadece nakdi sermaye taahhüdü ile kurulan limited şirketlerin, sermaye şirketi olma özelliği ile bağdaşmayacak şekilde, yirmi dört ay süresince sermayesiz kalabilmesine neden olmaktadır. Bu durumun, ortakların oy hakları ve kâr payı hakları üzerindeki etkileri çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Limited Şirket, Sermaye, Oy Hakkı, Kâr Payı Hakkı

Abstract: With the amendment of the law No. 7099, the condition to pay twenty five percent of cash capital before registration is revoked for Limited Liability Company. Cash capital can be paid in the first twenty four months after registration. With this amendment limited liability companies, which are established with only cash capital can exist without capital for twenty four months. This situation is against the principles of the limited liability companies. In this study we will focus on the effects of this amendment on shareholders' voting rights and dividend.

Keywords: Limited Liability Company, Capital, Voting Right, Dividend

* Dr. Öğr. Üyesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, hakan.bilgec@emu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7951-0756, Makalenin Gönderim Tarihi: 12.12.2018, Kabul Tarihi:13.12.2018

GİRİŞ

Torba kanun niteliğinde olan 7099 sayılı “Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”¹’un Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri sırasında eklenen 25. maddesi ile, Türk Ticaret Kanunu’nun 585. maddesinde değişiklik yapılarak, limited şirketin kuruluşunda taahhüt edilen nakdi sermaye paylarının en az yüzde yirmi beşinin tescilden önce ödenmesi koşulu kaldırılmıştır. Dolayısıyla bu sermaye paylarının tamamı, şirketin kuruluşunu takip eden yirmi dört ay içerisinde ödenebilecektir. Değişikliği içeren hüküm, komisyon görüşmeleri aşamasında eklendiği için, 7099 sayılı Kanun’un gerekçesinde konuya ilişkin bir açıklama mevcut değildir. Kanun’un genel gerekçesinden² hareketle söz konusu değişikliğin, limited şirketin kuruluşunu kolaylaştırmak için yapıldığı izlenimi uyansa da esasında, hem limited şirket, hem ortakları hem de alacaklıları açısından bir takım sorunlara yol açması muhtemeldir.

Hükmün uygulanması ile sadece nakdi sermaye payı taahhüdü ile kurulan limited şirketlerin, kuruluşlarından itibaren yirmi dört ay süre ile sermayesiz kalması söz konusu olabilir. Bir sermaye şirketi olan limited şirketin, sermayesiz kalma ihtimali başlı başına bir sorun niteliğindedir. Böyle bir şirkette alacaklılar, teminat altına alınmadığı takdirde, alacaklarını tahsil edememe tehlikesi ile karşı karşıyadırlar.³ Ayrıca pay sahipliği hakları bakımından da yapılan değişiklik sorunlar yaratmaktadır.

Çalışma kapsamında, öncelikle limited şirkette aynı sermaye payı taahhüdü ile nakdi sermaye payı tahhüdüne ilişkin esaslara değinilecektir. Takiben 7099 sayılı Kanun ile yapılan değişikliğin ortakların oy hakları üzerinde etkisinin olup olmadığı tespit edilecek ve nihayet ortakların kâr paylarının durumu incelenecektir.

¹ RG., 10.03.2018, S. 30356.

² 7099 sayılı Kanun’un genel gerekçesi ve madde gerekçeleri için bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss518.pdf> - Erişim Tarihi: 07.12.2018.

³ Bu konuda bkz. Hasan Pulaşlı, “Sermayesiz Sermaye Şirketi İle Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar ve Bunlara Karşı Alınması Gereken Hukuki Önlemler”, *BATİDER*, 2018, C. XXXIV, S. 2, s. 17-18.

I. AYNİ SERMAYE PAYI TAAHHÜDÜ - NAKDİ SERMAYE PAYI TAAHHÜDÜ

Limited şirketin sermayesi on bin Türk Lirası'ndan az olamaz (TTK m. 580/I). Kuruluşta sermayenin kaynağı kurucular tarafından taahhüt edilen sermaye paylarıdır. Ticaret şirketlerine sermaye payı olarak getirilebilecekler Türk Ticaret Kanunu'nun 127. maddesinde örnekseme yoluyla sayılmıştır. Ticaret şirketleri bakımından genel hüküm niteliğinde olan 127. maddede limited şirketlere ilişkin 581. maddenin birinci fıkrası saklı tutulmuştur. 581. maddedeki sınırlamalara uymak koşuluyla limited şirket ortakları şirkete ayni ve/veya nakdi sermaye getirmeyi taahhüt edebilirler (TTK m. 573/II).

Bir sermaye şirketi olan limited şirkette, şirket alacaklılarının kural olarak sadece şirket malvarlığına başvurabilmeleri nedeniyle malvarlığının korunması önemlidir. Bu nedenle, limited şirket ortaklarının getirmeyi taahhüt edebilecekleri sermaye payı unsurları şahıs şirketlerine göre daha sınırlıdır. Hizmet edimleri, kişisel emek ve ticari itibar limited şirkette sermaye payı olarak taahhüt edilemez (TTK m. 581/I).⁴

Limited şirkette, esas sermaye pay bedellerinin ödenmesi, ödeme yeri, ifa borcu, ifa etmemenin sonuçları, bedelleri tamamen ödenmemiş payların devri hususlarında anonim şirketlere ilişkin hükümler kıyasen uygulanır (TTK m. 585/I).

Ortağın limited şirkete getirmeyi taahhüt edeceği sermaye payı, içerdiği değerler bakımından ayni ve nakdi sermaye payı taahhüdü olarak ikiye ayrılır.

A. Ayni Sermaye Payı Taahhüdü

Limited şirket ortakları, üzerlerinde sınırlı bir ayni hak, haciz veya tedbir bulunmayan; nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve adlar dahil malvarlığı unsurlarını ayni sermaye payı olarak getirmeyi taahhüt edebilirler. Para dışında kalan bu taahhütler ayni sermaye payı taahhüdü olarak adlandırılır.⁵ Ortağın taahhüt ettiği ayni sermaye payı bir taşınır ise şir-

⁴ Aynı düzenleme TTK m. 342 ile diğer bir sermaye şirketi modeli olan anonim şirketler için de kabul edilmiştir.

⁵ Fatih Bilgili/Ertan Demirkapı, Şirketler Hukuku, 9. Bası, Dora Yayınları, Bursa,

ketin tescilinden önce güvenilir kişiye tevdi edilmesi; taşınmaz veya özel sicile tabi bir malvarlığı unsuru ise tapu siciline veya ilgili özel sicile şerh verilmesi gerekir (TTK m. 128/II). Taahhüt edilen sermaye payının taşınır veya paradan başka bir ekonomik değer olması halinde, limited şirket, ticaret siciline tescil ile birlikte bu değerlerin maliki olur (TTK m. 128/IV). Buna karşılık, taahhüt edilen sermaye payı taşınmaz mülkiyeti veya başka bir aynı hak ise, şirketin bunlar üzerinde tasarrufta bulunabilmesi, tapu sicilinde şirket adına yapılacak tescile bağlıdır (TTK m. 128/V). Tescil talebi, “Şirketlerde Yapı Değişikliği ve Aynı Sermaye Konulmasında Siciller Arası İşbirliğine İlişkin Tebliğ⁶” hükümleri kapsamında, limited şirketin tescilini gerçekleştiren ticaret sicili tarafından re’sen ve derhal ilgili sicile yapılır.⁷ Ayrıca limited şirketin de tek taraflı olarak tescil isteminde bulunma hakkı vardır (TTK m. 128/VI).

Anılan hükümlerle aynı sermaye payının ödenmesi hakkında şirket bakımından önemli bir koruma sağlanmıştır. Limited şirkette aynı sermaye payı taahhüdünde bulunan ortağın, taahhüt ettiği sermaye payı kural olarak şirketin tescili ile birlikte yerine getirilmiş olacaktır.⁸

B. Nakdi Sermaye Taahhüdü

Limited şirkette ortaklar, sermaye payı olarak belirli bir miktar paranın getirilmesini de taahhüt edebilirler (TTK m. 127/I). Bu durumda nakdi sermaye taahhüdünden söz edilir.⁹ Sermaye paylarına ilişkin anonim şirket hükümlerinin limited şirketler hakkında kıyasen uygulanacağı kabul edilmiştir (TTK m. 585/I). Lakin, 7099 sayılı Kanun ile nakdi sermaye paylarının ödenmesi konusunda limited şirketleri, anonim şirketlerden ayrılan önemli bir yenilik söz konusu olmuştur.

2013, s. 479.

⁶ RG., 31.10.2012, S. 28453.

⁷ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Murat Gürel, “Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’nın “Siciller Arası İşbirliği” İle “İzne Tabi Şirketler” Tebliğlerinin Denetime İlişkin Hükümleri Hakkında Bir İnceleme, *BATİDER*, 2012, C. XXVIII, S. 4, s. 247 vd.

⁸ Belirtelim ki, aynı sermaye payı taahhüdünün varlığı halinde, taşınırın güvenilir kişiye tevdi edilmemesi veya özel sicile tabi malvarlığı unsurları hakkında ilgili sicillere şerh konulmamasına rağmen limited şirketin tescili gerçekleştirilirse, aynı sermaye paylarının şirket sözleşmesinde taahhüt edildiği şekilde ifa edilmemeleri söz konusu olabilir. Anılan eksikliklere karşın şirketin tescilinin gerçekleştirilmiş olması ticaret sicili müdürünün sorumluluğunu doğurur (TTK m. 32).

⁹ Bilgili/Demirkapı, s. 479.

Anonim şirketlerde nakdi sermaye payı taahhüdünde bulunan pay sahipleri, taahhüt ettikleri paylarının itibari değerinin en az yüzde yirmi beşini, şirketin tescilinden önce, şirket adına açılacak bir banka hesabına yatırmakla yükümlüdürler. Kalan kısmın ise en geç şirketin tescilinden itibaren yirmi dört ay içerisinde ödenmesi gerekir (TTK m. 344). Türk Ticaret Kanunu'nun 585. maddesine, 7099 sayılan Kanun ile yapılan ekleme ile limited şirketlerde taahhüt edilen sermaye paylarının itibari değerinin en az yüzde yirmi beşinin şirketin tescilinden önce ödenmesine ilişkin koşulun, limited şirketler için uygulanmayacağı öngörülmüştür. 7099 sayılı Kanun'un hazırlanmasında kanun koyucunun amaçlarından biri, yatırım ortamının iyileştirilmesi adına kuruluş işlemlerindeki maliyet ve sürenin azaltılması ile şirketlerinin kurulmasını kolaylaştırmaktır.¹⁰ Fakat, limited şirkete ilişkin hükümlerin genelinde değişiklik yapılmadan sadece nakdi sermaye taahhüdünün yüzde yirmi beşlik kısmının tescilden önce ödenmesi koşulunun kaldırılması yarattığı kolaylıktan çok, tartışmalı ve çözümü zor sorunların doğmasına neden olmuştur.¹¹

Anonim şirketin sermaye payına ilişkin hükümlerinden 7099 sayılı Kanun'la eklenen cümle kapsamına girmeyenleri limited şirketler bakımından da uygulanmaya devam edilecektir. Dolayısıyla limited şirket ortakları da nakdi sermaye payı koyma taahhütlerini en geç şirketin tescilinden itibaren yirmi dört ay içinde ödemekle yükümlüdürler.

Hemen belirtelim ki, limited şirkette nakdi sermaye payı taahhütlerinin tamamının veya bir kısmının şirketin tescilinden önce ödenmesini engelleyen bir düzenleme yoktur. Ancak tescilden önce ödemenin nereye yapılacağına açıklığa kavuşturulması gerekir. Bilindiği üzere, anonim şirketlerde tescilden önce yapılacak ödemeler, şirket adına açıl-

¹⁰ Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/912) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, s. 5 (<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss518.pdf> - Erişim Tarihi: 07.12.2018).

¹¹ Pulaşlı, Sermayesiz Sermaye Şirketi, s. 19. Bu değişiklikte, limited şirketler bakımından, 6762 sayılı TTK'da değişiklik yapan 559 sayılı KHK'da öngörülen "ödemersiz tescil" sistemi tekrar hayata geçirilmiştir. Ödemersiz tescil sisteminin AET'nin 77/91 sayılı Yönergesi'ne aykırı olduğu konusunda bkz. Ünal Tekinalp, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013, s. 150.

lacak bir banka hesabına yatırılır (TTK m. 345). Anonim şirket, tüzel kişiliğini tescil ile kazanacağından, esasında burada “kişi” sıfatını taşımayan bir oluşuma banka hesabı açma olanağı tanınmıştır. Bu kapsamda Türk Ticaret Kanunu’nun 345. maddesinde yer alan düzenleme bir istisna hükmü olarak değerlendirilmelidir. Limited şirketler bakımından ise, artık tescilden önce ödeme zorunluluğu kaldırıldığından hareketle, henüz tüzel kişilik kazanılmadan banka hesabı açılabilmesine mevcut düzenlemeler karşısında tereddütle yaklaşılmalıdır. Gerçek 2012 yılından beri uygulamada oluşan anlayış, gerekse şirket ile şirket alacaklılarının menfaati göz önünde bulundurulduğunda tescilden önce limited şirket adına banka hesabı açılabilmesi uygulamasına devam edilebilmesi ve bunu sağlamaya yönelik açık bir düzenleme getirilmesi isabetli olur.

II. OY HAKKI AÇISINDAN

Limited şirkette ortakların hakları yönetsel haklar ve malî haklar olarak ikiye ayrılabilir.¹² Oy hakkı, bu ayırmada yönetsel haklar¹³ arasında yer alır. Hatta oy hakkını, ortakların¹⁴ en önemli yönetsel hakkı olarak nitelenmek de mümkündür.¹⁵ Zira ortaklar, şirkete ilişkin haklarının

¹² Peter Forstmoser/Arthur Meier-Hayoz /Peter Nobel, Schweizerischen Aktienrecht, Stampfli, Bern, 1996, s. 485.

¹³ Yönetsel haklar, katılma hakları olarak da nitelendirilmektedir. Bkz. Ersin Çamoğlu (Reha Poroy / Ünal Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku I, 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014, p. 875; Bilgili/Demirkapı, s. 495.

¹⁴ Limited şirket payı üzerinde intifa hakkı tesis edilmesi halinde ise oy hakkı intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Ünal Tekinalp, Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012, s. 24; Abuzer Kendigelen, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994, s. 30; Mustafa Çeker, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2000, s. 168; Bilgili/Demirkapı, s. 499; Di-renç Akbay, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları, İzmir 2009 (Yüksek Lisans Tezi), s. 141. Ayrıca pay üzerinde rehin hakkı tesis edilmesi halinde taraflar anlaşarak rehin sözleşmesi ile birlikte oy hakkı da rehin alacaklısına bırakılabilir. Bilgili/Demirkapı, s. 499, dn. 1274.

¹⁵ Peter Böckli, Schweizer Aktienrecht, 3. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich-Basel-Genf, 2004, s. 1287; Hayri Domaniç, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Temel Yayınları, İstanbul, 1988, s. 834; Akbay, s. 139. Oy hakkının genel kurula katılma, açıklamalarda bulunma, öneride bulunma gibi hakların somutlaşmış halini oluşturduğu konusunda bkz. Bilgili/Demirkapı, s. 728. Ayrıca, oy hakkı konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. Ömer Teoman, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1983, s. 2 vd.; Çeker, s. 5 vd.

önemli bir kısmını¹⁶ genel kurulda (TTK m. 407/I) oy hakkı aracılığıyla söz sahibi kullanmaktadırlar. Genel kurul kararları, kullanılan oyların mahsulü olup¹⁷ limited şirketin iradesi olarak nitelendirilmektedir.¹⁸

Limited şirkette ortaklarının oy hakkı “Genel Kurulun Toplanması” başlıklı kısımda yer alan Türk Ticaret Kanunu’nun 618. maddesinde özel olarak düzenlenmiştir. Limited şirkette oy hakkı, anonim şirket düzenlemelerine atıf yapılmayan konulardandır.¹⁹ Limited şirkette ortakların oy hakkı, esas sermaye paylarının itibari değerine göre hesaplanır.²⁰ Başka bir ifade ile limited şirkette ortaklar, oy haklarını kural olarak oransallık ilkesine²¹ göre kullanırlar (TTK m. 618/I). Her ortak, en az bir oy hakkını haizdir.²² Limited şirket ortağının asgari oy hakkı, vazgeçilmez hak niteliğindedir.²³ Oy hakkının asgari sınırı aşan kısmı ise kaldırılabilir yahut sınırlandırılabilir.²⁴

Kural oy hakkının oransallık ilkesine göre kullanılması olmakla birlikte, şirket sözleşmesine konulacak bir hükümle oy hakkında imtiyaz oluşturulabilmesi mümkündür.²⁵ Örneğin, şirket sözleşmesinde payların itibari değerlerine bakılmaksızın, her paya bir oy hak-

¹⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), p. 667a.

¹⁷ Ernst Hirsch, Ticaret Hukuku Dersleri, 2. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1946, s. 290.

¹⁸ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 255.

¹⁹ Türk Ticaret Kanunu sisteminde limited şirket, anonim şirket ile büyük benzerlik taşımaktadır. Bu nedenle Çamoğlu, limited şirketlerin “küçük anonim şirketler” haline geldiğini belirtmektedir. Ersin Çamoğlu, “Limited Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar”, (<http://www.ticaretkanunu.net/makale-23/> - Erişim Tarihi: 06.12.2018).

²⁰ Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel, s. 222.

²¹ Oransallık ilkesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Feyzan Hayal Şehirli Çelik (İsmail Kırca/Çağlar Manavgat), Anonim Şirketler Hukuku, C. I, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2013, s. 118 vd.

²² Anonim şirket düzenlemeleri ile paralel olarak, limited şirkette de asgari oy hakkı paya değil; ortağa bağlanmıştır. Ortağın birden fazla payı olsa dahi bir oy hakkının varlığı halinde asgari oy hakkı koşulu sağlanmış olacaktır. Ömer Teoman, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkı” *BATİDER*, 2009, C. XXV, S. 3, s. 8 vd.

²³ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 506; Hasan Pulaşlı, Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, s. 2087. Oruç Hami Şener, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 508; Bilgili/Demirkapı, s. 727; Akbay, s. 141. Oy hakkının asgari sınırı aşan kısmının ise kaldırılması yahut sınırlandırılması olanaklıdır.

²⁴ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 506.

²⁵ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Akbay, s. 157 vd.

kı tanınabilir.²⁶ Bu durumda itibari değeri düşük olan paylar, itibari değeri yüksek olan paylara göre imtiyazlı hale gelecektir.²⁷ Fakat, en küçük esas sermaye payının itibarî değerinin, diğer esas sermaye paylarının itibarî değerleri toplamının onda birinden az olamayacağı belirtilerek imtiyaza kanuni bir sınır çizilmiştir (TTK m. 618/II).²⁸ Oy haklarının imtiyazlı kısımları, denetçilerin seçimi, özel denetçi seçimi ve sorumluluk davası açılmasına ilişkin kararlarda kullanılamaz (TTK m. 618/III).

7099 sayılı Kanun ile getirilen nakdi sermaye paylarının en az yüzde yirmi beşinin tescilden önce ödenmesi koşulunu kaldırılan düzenlemenin, oy hakkı bağlamında limited şirket üzerindeki etkilerinin belirlenebilmesi açısından Türk Ticaret Kanunu'nun 435. maddesinin limited şirketler bakımından uygulanıp uygulanmayacağına tespiti önemlidir.²⁹ Öğretide 435. maddenin limited şirketler bakımından uygulanması gerektiğine dair görüş mevcuttur.³⁰ Bu görüşün kabulü 7099 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonrasında limited şirkette oy hakkından yoksun payların ortaya çıkması ve organsızlık nedeniyle şirketin feshinin istenebilmesi şeklinde iki önemli soruna yol açabilir.

²⁶ Anonim şirketlerde ise oy hakkında imtiyaz eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı tanımak suretiyle oluşturulabilir. Hakan Bilgeç, Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017, s. 77. Limited şirkette oy hakkında imtiyaza ilişkin düzenlemelerin eleştirisi için bkz. Abuzer Kendigelen, Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2012, s. 529-530.

²⁷ Hülya Çoştan, "Limited Şirkette Oyda (!) İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazlı Paylar", *Ankara Barosu Dergisi*, 2012, S. 4, s. 82 - 83.

²⁸ TTK m. 618/II'nin lafzının bu şekilde olmasına rağmen, onda birlik oran tespit edilirken karşılaştırılması gereken itibari değerleri farklı olan, iki farklı esas sermaye payıdır. Aksi takdirde limited şirkette oy hakkında imtiyazlı oy oluşturulması fiilen imkansız hale gelecektir. Kendigelen, s. 529. Akbay, söz konusu hükmün mehaza uygun olarak "oy hakkında imtiyaz sınırı, itibari değeri en düşük olan esas sermaye payının değerinin diğer esas sermaye paylarının onda birinden az olamayacağı" şeklinde anlaşılması gerektiği görüşündedir. Akbay, s. 162.

²⁹ TTK m. 435: "(1) Oy hakkı, payın, kanunen veya esas sözleşmeyle belirlenmiş bulunan en az miktarının ödenmesi ile doğar."

³⁰ Pulaşlı, Sermayesiz Sermaye Şirketi, s. 14. Yazar, nakdi sermaye taahhüdünde bulunan pay sahibinin, payına ilişkin hiçbir ödeme yapmadığı gerekçesiyle paydan doğan hiçbir hakka sahip olamayacağı yönündeki Yargıtay 11. HD. kararını görüşüne destek olarak göstermektedir. 11. HD., 09.03.2010, E: 2008/12961, K: 2010/2603 (hukukturk.com - Erişim Tarihi: 06.12.2018).

A. Oy Hakkından Yoksun Payların Ortaya Çıkması

Anonim şirketlerin aksine, Türk Ticaret Kanunu'nunda, limited şirket ortağının oy hakkının ne zaman doğacağına ilişkin bir hüküm mevcut değildir. Bilindiği üzere, anonim şirkette pay sahibinin nakdi sermaye payı taahhüdünde bulunması halinde oy hakkı, sermaye payının kanunda veya esas sözleşmede belirtilen asgari kısmını **ödenmesi ile** (TTK m. 435);³¹ pay sahibi aynı sermaye payı taahhüdünde bulunmuş ise de, Türk Ticaret Kanunu'nun 128. maddesinde yer alan düzenlemeler gereği kural olarak şirketin tescili ile birlikte doğar.³² Yukarıda değinildiği üzere anonim şirkette şirket kurulduğu anda pay sahibinin sermaye payının asgari kısmını ödeme koşulu gerçekleşmiş olacağından, pay sahibinin nakdi sermaye payı taahhüdünde bulunmuş olması durumunda da oy hakkı şirketin tescili ile doğacaktır.

7099 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonrasında limited şirketin kuruluşunda kurucu veya kurucuların tamamı, sadece nakdi sermaye taahhüdünde bulunurlarsa, şirket sözleşmesinde aksi belirtilmediği sürece bu taahhütlerini şirketin tescilini izleyen yirmi dört ay içinde yerine getirmeleri gerekecektir. Dolayısıyla yirmi dört aylık süre boyunca sermaye payı taahhütlerinin ödenmemesi kanundan doğan bir olanaktır. Bu olanağın kullanılması halinde ilk yirmi dört ay boyunca limited **şirkette** ortakların oy hakları bulunamayacak³³ ve genel kurul-

³¹ Bu düzenlemenin yararının, nakdi sermaye payı taahhüdünde pay bedelinin ödenmesinin sağlanmasında kendisini göstereceği konusunda bkz. Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 314. Belirtmek gerekir ki, anonim şirkette oy hakkı, pay bedelinin kanunda veya esas sözleşmede kararlaştırılan asgari tutarının ödenmesi ile doğmaktadır. Lakin, kâr payı hakkında farklı olarak oy hakkı, yapılan ödeme ile orantılı olarak kullanılmaz. Asgari tutarın ödenmesi oy hakkının tamamının doğması için yeterlidir. Anonim şirketin kuruluşunda nakdi sermaye payı taahhüdünün en az %25'nin tescilden önce ödenmesini emreden TTK m. 344 hükmünün varlığı karşısında, TTK m. 435'nin pay bedellerini ödenmesi konusunda nasıl bir yarar sağlayacağı tartışmaya açıktır.

³² TTK m. 435 hükmünün anonim şirkete nakdi sermaye payı taahhüdünde bulunan ortaklar bakımından uygulanabileceği, aynı sermaye payı taahhüdünde bulunan ortakların oy hakkının doğumu bakımından ise uygulanamayacağı hakkında bkz. Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 314.

³³ Bu durum limited şirkette sermaye payı taahhütleri ödenene kadar oy hakkından yoksun payların oluşmasına yol açar. Oysa limited şirkette pay sahibinin asgari oy hakkı vazgeçilmez hak niteliğinde olup, oy hakkından yoksun pay oluşturulabilmesi olanaklı değildir. Şükrü Yıldız, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, 2007, s. 231. Ancak ortakların asgari oy hakları korunarak şirket sözleşmesi ile birden fazla paya sahip olan ortağın oy hakkı sınırlandırılabilir (TTK m. 618/I). Krş. Şirket sözleşmesine konu-

da karar alınamayacaktır.³⁴ Böylesi bir durum, her pay sahibinin en az bir oy hakkı olması ilkesi ile çelişecektir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 435. maddesinin limited şirketler için de uygulama alanı bulacağı görüşü doğrultusunda 7099 sayılı Kanun ile oy hakkına ilişkin ortaya çıkabilecek bu sorunun oy hakkında yoksunluğa benzer bir durum yaratıp yaratmadığı değerlendirilmelidir. Limited şirkette oy hakkından yoksunluk, üç genel kurul kararı için özel olarak düzenlenmiştir. Bunlar; herhangi bir şekilde şirket yönetimine katılanların müdürlerin ibrasında oy kullanamamaları; şirketin kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin kararlarda, esas sermaye payını devreden ortağın oy kullanamaması ve ortağın bağlılık (sadakat) yükümüne ya da rekabet yasağına aykırı faaliyetlerde bulunmasına ilişkin kararlarda o ortağın oy kullanamamasıdır (TTK m. 619).

Alman hukukunda, şirketteki tüm ortakların oy hakkından yoksunluk kapsamına girdiği durumlarda oy hakkından yoksunluk kurallarının uygulanmaması gerektiği yönünde bir görüş de mevcuttur. Bu görüşe göre, oy hakkından yoksunluk kuralları genel kurulun karar alamayarak şirket iradesinin oluşmasına engel olmamalıdır.³⁵ Oy hakkından yoksunluk kuralları, ortakların tamamının oy hakkında yoksunluk kapsamında girdiği durumlarda değil; birden fazla ortağın bulunduğu ve ortaklardan biri/birkaçının oy hakkından yoksun olmadığı durumlarda uygulanabilir.³⁶ Türk öğretisinde tartışmalıdır. *Karayalçın*, limited şirketin ortaklarının tamamı tarafından yönetilmesi halinde ibra kararı alınması gerektiği tespiti³⁷ ile, ortakların tamamının oy hakkından yoksun durumlarda da oy hakkından yoksunluk kurallarının uygulanacağını kabul etmiştir. *Tekinalp* ve *Pulaşlı*, tek ortağın aynı zamanda müdür sıfatını taşıdığı tek ortaklı limited şirketlerde

lacak hüküm ile limited şirkette oy hakkından yoksun payların oluşturulabileceği görüşü için bkz. Abdullah Erdoğan, "6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, C. XVII, S. 3, s. 51.

³⁴ Pulaşlı, *Sermayesiz Sermaye Şirketi*, s. 15.

³⁵ Günter Roth/Holger Altmepfen, *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG) Kommentar*, 6. Auflage, C. H. Beck, München, 2009, § 47 Rn 78; Peter Ulmer/Mathias Habersack/Martin Winter, *GmbHG Großkommentar Bd. I - II*, Mohr Siebeck, Tübingen, 2005, § 47 Rn 215.

³⁶ Roth/Altmepfen, § 47 Rn 78; Ulmer/Habersack/Winter, § 47 Rn 215.

³⁷ Yaşar Karayalçın, *Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku*, 2. Bası, Sevinç Matbaası, Ankara, 1973, s. 364.

müdür hakkında ibra kararı alınamamasının ibra edilmediği yönünde değerlendirilmemesi gerektiğini belirterek oy hakkından yoksunluk kurallarının uygulanacağı **görüşünü** benimsemektedirler.³⁸ Akbay ve Yaşar ise, Alman hukunda ileri sürülen görüşün hukukumuzda tek ortaklı limited şirketler bakımından uygulanmasının, ortaya çıkacak karışıklıkları önlemede yardımcı olabileceği kanaatinde dirler.³⁹

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, limited şirkette kuralın her pay sahibinin oy hakkına sahip olması; oydan yoksunluğu ise istisnai olarak, belirli durumlarda ve belirli kararlar için söz getirildiği göz önünde bulundurulmalıdır. Türk Ticaret Kanunu'nun 619. maddesinde sayılan oy hakkından yoksunluk halleri Türk hukuk öğretisinde, Alman ve İsviçre hukuklarındaki görüş farklılıklarından⁴⁰ ari olarak, oy birliği ile sınırlı sayı ilkesi kapsamında değerlendirilmekte ve 619. madde sayılanların dışında, şirket sözleşmesi ile yeni nedenler oluşturulmayacağı kabul edilmektedir.⁴¹ Öte yandan, yukarıda değinildiği üzere söz konusu istisnai hallerde dahi, tüm ortakların oy hakkında yoksun olmaları durumunda, oy hakkından yoksunluk kurallarının uygulanmaması görüşü dahi mevcuttur. Dolayısıyla 7099 sayılı Kanun ile getirilen sistem ile nakdi sermaye payı taahhütlerini kuruluştan itibaren yirmi dört ay içerisinde hiç ifa etmeyen ortak/ortakları "oy hakkında yoksunluk" kapsamında nitelendirmek mümkün değildir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 435. maddesinin limited şirketler hakkında da uygulanacağı görüşünün kabulü halinde, nakden taahhüt edilen sermaye paylarının asgari tutarlarının ödenmesine kadar, bu paylara bağlanan oy haklarının akıbeti, limited şirketin iktisap ettiği kendi paylarının oy hakları ile büyük benzerlik taşır. Türk Ticaret Kanunu'nun 612. maddesine göre limited şirketin kendi paylarını iktisap etmesi halinde bu paylara bağlanan oy hakları donar; başka bir deyişle bu pay-

³⁸ Ünal Tekinalp, Tek Kişilik Ortaklık I, Tek Payscaleli Anonim Ortaklık, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011, s. 164. Pulaşlı, Şerh II, s. 1342 ve s. 1972-1974.

³⁹ Akbay, bu görüşünü tek kişilik şirkette ortak ile şirket menfaatlerinin çelişmeyeceği gerekçesine dayandırmaktadır. Akbay, s. 166; Tuğçe Nimet Yaşar, Tek Ortaklı Limited Şirket, Ankara, 2012, (Yüksek Lisans Tezi), s. 184.

⁴⁰ Alman ve İsviçre hukuklarında konuya ilişkin farklı görüşler için bkz. Akbay, s. 167, dn. 540; Fahriye Pelin Tokcan, Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk, İstanbul, 2015 (Yüksek Lisans Tezi), s. 19, dn. 28'de sayılan yazarlar.

⁴¹ Teoman, Yoksunluk, s. 14-17; Şener, s. 510; Çeker, s. 195; Füsün Nomer Ertan, Oydan Yoksun Paylar, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994, s. 3; Akbay, s. 167; Tokcan, s. 20.

lardan doğan oy hakları kullanılamaz. Payların devri halinde ise oy hakları yenide canlanır. Her iki durumun ayrıldığı nokta ise, limited şirketin iktisap ettiği payların iktisaptan önce oy haklarını haiz olmasıdır. Asgari tutarları ödenmeyen paylar için oy hakkı hiç doğmamış olacağından “donma” teriminin kullanılması isabetli olmayacaktır.

B. Organsızlık Nedeniyle Şirketin Feshinin İstenebilmesi

Limited şirketin iki zorunlu organı vardır. Bunlar, genel kurul ve müdür/müdürlerdir. Limited şirket tasfiye aşamasına girdiğinde müdür/müdürler yerine tasfiye memurları, tasfiyeyi yürütmekle görevli organ olarak karşımıza çıkar. Şirket devam ederken iki zorunlu organdan birinin yokluğu, organsızlık nedeniyle şirketin feshinin istenmesine neden olabilir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 636. maddesinin II. fıkrasına göre, limited şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul uzun süreden beri toplanamıyorsa, ortaklardan veya şirket alacaklılarından birinin istemi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, şirketin müdür/müdürlerini dinleyerek şirketin durumunu düzeltebilmesi için uygun bir süre verir. Süre sonunda durum düzeltilmemişse şirketin feshine karar verilir.

Genel kurul özelinde, organsızlık nedeniyle limited şirketin feshinin istenebilmesi konusunda öğretilerde iki farklı görüş mevcuttur. İlk görüş, genel kurulun her toplanamama sebebinin organsızlık nedeniyle feshe neden olmayacağını; sadece genel kurulun toplanmasının şirketin faaliyeti için zorunlu olduğu hallerde, toplantı yeter sayısının sağlanması yahut toplanıp da karar alınamamasının fesih nedeni olarak nitelendirilebileceğini ileri sürmektedir.⁴² İkinci görüş ise, genel kurulun toplanamaması ile belirli bir konu üzerinde karar alamamasının birbirinden farklı durumlar olduğundan hareketle, organsızlık nedeniyle fesih isteminin sadece genel kurulun toplanamaması nedeniyle istenebileceği noktasındadır⁴³. Türk Ticaret Kanunu'nun 636. maddesinin II. fıkrasının lafzı da ikinci görüş ile örtüşmektedir.

⁴² Halil Arslanlı, Anonim Şirketler, İstanbul Üniversitesi Fakülteler Matbaası, s. 192, İstanbul, 1961.

⁴³ Bkz. Fahman Tekil, Şirketler Hukuku - Anonim Şirketler, C. II, 2. Bası, Yörük Yayınları, İstanbul, 1978, s. 730; Şener, s. 630. Anonim şirkette şirket kurulduğu anda

Bu noktada genel kurula katılma hakkı ve oy hakkı arasındaki ayrıma değinmek gerekir. Genel kurula katılma hakkı, ortakların, oy hakkından bağımsız olarak sahip oldukları yönetsel bir haktır ve ortak sıfatının kazanılması ile doğar. Ortaklar, oy hakkından yoksun olsalar dahi, genel kurula katılma hakkına sahiplerdir.⁴⁴ Dolayısıyla, ortakların oy haklarının doğmamış olması genel kurul toplantısına katılma hakları olmadığı anlamına gelmez. Pay üzerinde intifa hakkı kurulması halinde de, oy hakkı intifa hakkı sahibine ait olmakla birlikte, payın malik olan ortağın da genel kurul toplantısına katılma hakkı vardır.⁴⁵

Öte yandan limited şirkette - önemli nitelikteki işlemler hariç olmak üzere- genel kurul toplantısı bakımından bir toplantı nisabı öngörülmemiştir (TTK m. 620-621). Bu doğrultuda ortakların oy haklarının doğmaması nedeniyle limited şirketin feshi talebi genel kurulun toplanamamasına değil; toplanmasına rağmen karar alamamasına dayanabilir. Zira, tüm ortakların nakdi sermaye taahhüdünde bulunduğu bir limited şirkette, kuruluştan itibaren yirmi dört ay içerisinde asgari sermaye payları ödenmez ise ortaklar genel kurula katılabilecek ve dolayısıyla genel kurul toplanabilecek; ancak oy hakları doğmadığı için genel kurul kararının alınması mümkün olamayacaktır.

Bahse konu olasılıkta, toplanan genel kurul, ortakların oy haklarının henüz doğmaması nedeniyle fiilen işlevsiz olur.⁴⁶ Genel kurulun fiilen işlevsiz olması, şirketin gerekli organlarından birinin var olmadığı şeklinde yorumlanmaya müsaittir. Yalnız, şirketin feshinin istenebilmesi için karar alamama halinin uzun süredir devam etmesi gerekir. Uzun sürenin nasıl tespit edileceği konusunda ise açıklık yoktur.⁴⁷ Şirketin kuruluşundan itibaren geçecek yirmi dört aylık sürenin uzun

pay sahiplerinin oy hakları da doğmuş olacağından genel kurulun toplanmasına rağmen, pay sahiplerinin oy haklarının bulunmadığı gerekçesiyle işlevsiz kalması söz konusu olmayacaktır. Dolayısıyla, anonim şirkette genel kurulun eksikliği nedeniyle fesih davası açılması mümkün değildir. Ancak genel kurulun toplanamaması, anonim şirketler için organ eksikliğinden ayrı özel bir fesih nedenidir. Oğuz İmregün, Anonim Ortaklıklar, Yasa Yayınları, İstanbul, 1989, s. 479.

⁴⁴ Genel kurula katılma hakkının, oy hakkını kapsamak zorunda olmadığı konusunda bkz. Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel, s. 215.

⁴⁵ Kendigelen, s. 326; Akbay, s. 93.

⁴⁶ Tekinalp, bu durumu organların kilitlenmesi olarak nitelemektedir. Kilitlenme halinde fesih davasının açılabileceği hakkında bkz. Tekinalp, s. 167.

⁴⁷ Tekinalp, uzun sürenin alt sınırının en az üç yıl olduğu görüşündedir. Tekinalp, s. 167.

süre koşulunu sağlaması ve yirmi dört ay süresince ortakların genel kurulda oy haklarının bulunmaması nedeniyle karar alınamamasına dayanılarak şirketin feshedilmesi olasılık dahilindedir.

Özetle, limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulan anonim şirket hükümleri Kanun'da atıf yöntemi ile belirtilmiştir.⁴⁸ Ortakların oy hakkına ilişkin olarak 435. maddenin limited şirketler için de uygulanmasını öngören bir atıf mevcut değildir. Yukarıda belirtilen gerekçelerle, limited şirkette ortağın oy hakkının doğumu bakımından asgari sermaye payı taahhüdünün ödenmesinin aranması 7099 sayılı Kanun'la getirilen değişiklik sonrasında limited şirkette hem ortakların oy haklarının doğumu, hem de zorunlu organ olan genel kurulun işlevi bakımından sakıncalı gözükmemektedir. Bu nedenlerle limited şirkette, ortağın oy hakkının, şirket sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmadıkça, sermaye payı taahhüdüne ilişkin ödeme yapılmamış olması halinde de doğduğu kabul edilmelidir. Bu görüş benimsendiği takdirde, 7099 sayılı Kanun ile Türk Ticaret Kanunu'nun 585. maddesine eklenen ifade, ortakların oy hakları üzerinde bir etki yaratmayacaktır.⁴⁹

III. KÂR PAYI AÇISINDAN

Yönetmel ve mali haklar ayırımında, mali haklar arasında yer alan ve ortakların en önemli mali hakkı olarak da nitelendirilen⁵⁰ kâr payı hakkı, ortakların şirkete getirmiş oldukları sermayenin semeresi olarak tanımlanabilir.⁵¹ Şirketler, manevi amaçlarla kurulan dernek ve vakıflardan farklı olarak, kâr elde etmek ve bu kârı ortaklar arasında paylaşmak amacıyla kurulan hukuki birliklerdir. Tüm şirketlerde olduğu gibi, limited şirkette de temel amaç şirketin kâr elde etmesi ve elde edilen kârın ortaklar arasında paylaşılmasıdır.⁵² Söz konu-

⁴⁸ TTK m. 569, 570, 578, 584, 585, 592, 609, 610, 617, 622, 629, 633, 634, 635, 636, 643, 644, 661.

⁴⁹ Krş. Pulaşlı, Sermayesiz Sermaye Şirketi, s. 13-15.

⁵⁰ Şener, s. 726.

⁵¹ Arslanlı, s. 212; Oğuz İmregün, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 13. Bası, İstanbul 2005, s. 383; Pulaşlı, Şerh II, s. 1279; Şener, s. 726; Bilgili/Demirkapı, s. 515.

⁵² "Türk Hukukunda ticaret şirketleri ekonomik amaçla, yani kar etmek maksadıyla kurulurlar. Bu nedenle, kar eden bir ticaret şirketinin ilk görevi, kar dağıtmaktır." (11. HD., 08.04.1986, E: 1986/1195, K: 1986/2033 - Erişim Tarihi: 22.06.2019 - hukukturk.com).

su amaç, şirket sözleşmesinde belirtilmemiş olsa dahi, şirket yapısının niteliğinden ortaya çıkan ve terk edilmesi mümkün olmayan bir olgudur.⁵³

Limited şirkette ortakların kâr payı hesaplanırken, anonim şirketlerin finansal tablolar ve yedek akçelere ilişkin Türk Ticaret Kanunu'nun 514 ila 527. maddeleri uygulama alanı bulur. (TTK m. 610). Limited şirkette kâr payı, sadece net dönem kârından veya *bu amaçla ayrılan yedek akçelerden* dağıtılabilir (TTK m. 608/I). Başka bir deyişle, şirket, sermayesini kâr payı adı altında ortaklarına dağıtamaz.⁵⁴ Böylelikle bir sermaye şirketi olan limited şirkette malvarlığının korunması ilkesine⁵⁵ uygun davranılmış olur. Net dönem kârı, bir faaliyet dönemi içinde bilanço zararı düşüldükten sonra elde edilmiş olan kârdır.⁵⁶ Net dönem kârının vergi öncesi kârı mı; vergi sonrası kârı mı ifade ettiği konusu şirketler hukuku kapsamının dışında kalır.⁵⁷ Yedek akçeler ise, şirketin net kârından ortaklara ve diğer ilgililere dağıtılmayarak, kanun, şirket sözleşmesi ya da genel kurul kararı gereğince şirkette alıkonulmuş malvarlığıdır.⁵⁸ Türk Ticaret Kanunu'nda yedek akçe kaynaklı kâr dağıtımını yapılabileceği kabul edilmekle birlikte dağıtım kaynağı oluşturacak yedek akçelerin bu amaçla ayrılmış olması gerekmektedir. Dolayısıyla şirketin kanunen zorunlu olarak ayırdığı yedek akçelerden kâr payı dağıtılamaz.⁵⁹

Oy hakkında olduğu gibi, ortaklar kâr payından da oransallık ilkesine göre yararlanırlar. Ortakların kâr payı, şirket sözleşmesi ile aksi öngörülmedikçe sermaye paylarının itibari değerlerine oranla hesap-

⁵³ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), p. 899.

⁵⁴ Bilgili/Demirkapı, s. 723.

⁵⁵ TTK m. 509 Gerekçe. Pulaşlı, Şerh II, s. 208; Bilgili/Demirkapı, s. 723. Malvarlığının korunması ilkesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Şehirli Çelik (Kırca/Manavgat), s. 121 vd.

⁵⁶ Veliye Yanlı, "Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtım", *BATİDER*, 2014, C. XXX, S. 1, s. 11, s. 7; Aslı E. Gürbüz Usluel, Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2016, s. 12-13.

⁵⁷ TTK m. 509 Gerekçe. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından halka açık şirketler için hazırlanan "Kâr Payı Dağıtım Rehberi" nde ise net dönem kârı, vergilerin düşürülmesi suretiyle bulunan tutar olarak tanımlanmıştır. Bkz. Kâr Payı Dağıtım Rehberi, s. 4. <http://www.spk.gov.tr/displayfile.aspx?action=displayfile&pageid=986&fn=986.pdf&submenuheader=-1> (Erişim Tarihi: 18.06.2019).

⁵⁸ Tanım için bkz. Şener, s. 727.

⁵⁹ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Yanlı, s. 8 vd.

lanır. Şirket sözleşmesinde ortaklar için öngörülen ek ödeme yükümlülükleri, ortaklar tarafından ifa edilmiş ise; ifa edilen tutar da itibari değere eklenir (TTK m. 608/II). Dolayısıyla, limited şirkette, yalnızca ek ödeme yükümlülüklerinin kâr payı hesaplanmasında dikkate alınabilmesi için ödenmiş olmaları koşulu vardır.⁶⁰

Kâr payı dağıtımını konusunda yetkili organ genel kuruldur. Bu yetki genel kurulun devredilmez yetkileri arasındadır (TTK m. 616/I-e).⁶¹ Kâr payı dağıtımını hakkında özel nisaplar öngörülmediği için karar, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği sürece, genel kurulda temsil edilen oyların çoğunluğu ile alınır (TTK m. 620).

Kâr payı hakkının, hukuki niteliği öğretide tartışmalıdır. *Tekinalp* kâr payı hakkını vazgeçilmez hak olarak nitelendirmektedir.⁶² *Pulaşlı* ise söz konusu hakkın, limited şirket ortakları bakımından müktesep hak olduğu görüşündedir.⁶³ Buna karşılık *Canözü* ve *Gürbüz Usluel*, kâr payı hakkının ne vazgeçilmez ne de müktesep hak olduğu görüşündedirler.⁶⁴ Yazarlara göre bu hak, ancak şirket sözleşmesinde bu yönde bir hükme yer verilerek esas sözleşmesel müktesep hak haline getirilebilir. Kâr payı dağıtımının genel kurul kararına bağlı olması ve dağıtım kararının olağan nisaplarla alınabilmesi, usulüne göre iptal davası açılıp mahkeme tarafından genel kurulun kâr dağıtmama yönündeki kararı iptal edilmediği sürece kararın, karara muhalif kalan ortaklar bakımından da geçerli olmasından hareketle, biz de kâr payı hakkının vazgeçilmez hak veya müktesep hak niteliğini haiz olmadığı kanaatindeyiz.

⁶⁰ Pulaşlı, Şerh II, s. 2080.

⁶¹ "Kar payı, ancak şirketin ortaklar kurulu kararıyla muaccel olur ve istenebilir hale gelir." (11. HD., 06.06.2013, E: 2012/13386, K: 2013/11485 - Erişim Tarihi: 22.06.2019 - lexpera.com.tr). Krş. "Gerekli yasal ve mecburi yedek akçeler ile kanun ve anasözleşme hükümlerince ayrılması gerekli diğer paralar safi kardan ayrıldıktan sonra kar payı dağıtılabilir. Limited şirketlere ilişkin 6762 sayılı TTK'nın 533/1 inci maddesi "Şirket mukavelesinde aksine hüküm bulunmadıkça ortakları, sermaye koyma borçlarını yerine getirdikleri nisbette, yıllık bilançoya göre, elde edilmiş olan safi kardan pay alırlar" demek suretiyle bu hususu açık bir şekilde dile getirmiş bulunmaktadır. Bu husus şöyle de ifade edilebilir: kural, karın dağıtılmasıdır. Karın dağıtılmaması veya az dağıtılması gerektiği takdirde ancak bu yönde bir genel kurul kararına ihtiyaç vardır. Yani kuralın dışına çıkmak için genel kurul kararı gereklidir." (11. HD., 08.04.1986, E: 1986/1195, K: 1986/2033 - Erişim Tarihi: 22.06.2019 - hukukturk.com).

⁶² Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), p 898, 899; Pulaşlı, Şerh II, s. 1280.

⁶³ Pulaşlı, Şerh II, s. 2080.

⁶⁴ Salih Canözü, Anonim Şirketlerde Kâr Payının Tespiti ve Dağıtılması, Ankara 2015, s. 43; Gürbüz Usluel, s. 103-105.

7099 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik, kâr payı bakımından etkisini Türk Ticaret Kanunu'nun 610. maddesindeki atıfla limited şirketler hakkında da uygulama alanı bulan 519. madde kapsamında hem kanuni yedek akçenin ayrılmasında, hem de ortaklara yapılacak birinci kâr payı dağıtım miktarının hesaplanmasında **gösterir**.

Limited şirkette, kâr payı dağıtımını yapılabilmesi için öncelikle genel kanuni yedek akçenin ayrılması gerekir. Yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşıncaya kadar genel kanuni yedek akçe olarak ayrılır (TTK m. 519/I). Kanunen zorunlu görülen yedek akçeler ayrılmadan ortaklara kâr payı dağıtılamaz (TTK m. 608/I-2.cümle). Limited şirket, sadece nakdi sermaye payı taahhüdü ile kurulmuş ve kuruluşun itibaren yirmi dört aylık süre boyunca sermaye payları için herhangi bir ödeme yapılmamışsa, ödenmiş sermayeden söz edilemeyecek ve Türk Ticaret Kanunu'nun 519. maddesinin I. fıkrası uyarınca yedek akçe ayrılamayacaktır. Ödenmiş sermayesi dahi bulunmayan bir şirkette kanuni yedek akçenin ayrılamaması da malvarlığının korunması ilkesi ile çelişen bir sonuç doğuracaktır.

Türk Ticaret Kanunu'nun 519. maddesinin ikinci fıkrasında ise yedek akçe için birinci fıkrada öngörülen sınıra ulaşıldıktan sonra, genel kanuni yedek akçeye eklenecek kalemler sayılmıştır. Yedek akçeye eklenecek kalemler kapsamında, dolaylı olarak ortaklara ödenmesi gereken asgari kâr payı da belirlenmiştir⁶⁵. 519. maddenin birinci fıkrasındaki sınıra ulaşıldıktan sonra ortaklara ödenmiş⁶⁶ sermayenin yüzde beşi oranında kâr payı dağıtılması gerekir. Ortaklara yüzde beş oranında kâr payı dağıtıldıktan sonra eğer varsa kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu da yedek akçeye eklenmelidir (TTK m. 519/II-c). Lakin, sadece nakdi sermaye payı taahhüdü ile kurulup kuruluşun itibaren yirmi dört ay boyunca sermaye payları için herhangi bir ödeme yapılmayan şirkette, ödenmiş sermayeden söz edilemeyeceğinden bu 519. maddenin II. fıkrasına göre ortaklara kâr

⁶⁵ TTK m. 519/II-c: "Pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu genel kanuni yedek akçeye eklenir."

⁶⁶ TTK m. 519/II-c'de yapılacak ödemenin yüzde beş tutarında olacağı belirtilmiş, ancak hangi tutarın yüzde beşi olduğundan bahsedilmemiştir. Öğretide hükmün ödenmiş sermayenin yüzde beşi olarak anlaşılması gerektiği belirtilmektedir. Puşlu, Sermayesiz Sermaye Şirketi, s. 16; Yanlı, s. 11; Gürbüz Usluel, s. 23-24.

payı dağıtımını da yapılamayacak; **eğer yapılırsa** ortağın bu kâr payını şirkete iade etmesi gerekecektir (TTK m. 611/I).⁶⁷ Böylesi bir sonuç da temel amacı kâr elde etmek ve bu kârı ortaklar arasında paylaşmak olan limited şirketin varoluş amacı ile çelişecektir.

SONUÇ

Çalışmamız kapsamında, 7099 sayılı “Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile limited şirketin kuruluşunda nakdi sermaye taahhütlerinin en az yüzde yirmi beşinin şirketin tescilinden önce ödenmesi koşulunun kaldırılması ile ilgili olarak şu sonuçlara varılmıştır:

1. Limited şirkete nakdi sermaye taahhüdünde bulunan ortaklar, sermaye payı taahhütlerinin tamamını kuruluştan itibaren yirmi dört ay içerisinde ödeyeceklerdir. Başka bir deyişle, kuruluştan itibaren yirmi dört ay boyunca nakdi sermaye payı taahhütleri şirkete ödenmeyebilecektir.
2. Kanun koyucu, sermaye şirketlerinin kuruluşu esnasında aynı sermaye taahhütlerinin ödenmesini güvence altına alan önemli düzenlemeler getirmiştir. Aynı sermayeye taahhütlerine ilişkin bu hükümler yürürlükte iken, değişiklik konusu “kolaylığın” hangi amaçla sadece nakdi sermaye taahhüdü için sağlandığı anlaşılamamaktadır. Öte yandan, diğer bir sermaye şirketi modeli olan anonim şirkette, pay sahiplerinin, nakdi sermaye payı taahhütlerinin en az yüzde yirmi beşini şirketin tescilinden önce ödeme zorunluluklarının devam ediyor olması, anonim şirketler ve limited şirketlerin kuruluşlarında adil bir gerekçeye dayanmayan farklılık oluşturmuştur.
3. Değişiklikle birlikte, limited şirketin tescilinden önce nakdi sermaye payı taahhütlerinin tamamını veya bir kısmını ödemek isteyen ortakların bu ödemeyi nereye yapabilecekleri konusundaki netlik de kaybolmuştur. Kanımızca, mevcut uygulamaya devam edilerek, limited şirketin tescilinden önce şirket adına banka hesabı açılabilmesi uygulamasına devam edilmeli ve bu konu Kanun’da açıklığa kavuşturulmalıdır.

⁶⁷ Pulaşlı, Sermayesiz Sermaye Şirketi, s. 16.

4. Öğretide ileri sürülen, limited şirket ortaklarının oy hakkının doğumu için asgari sermaye taahhütlerinin ödenmesi gerektiği görüşü, 7099 sayılı Kanun'un 25. maddesi ile yapılan değişiklikle iki önemli soruna neden olmaktadır. Bunlardan ilki, kuruluştan itibaren yirmi dört ay boyunca, ortakların oy hakkına sahip olamamasıdır ki; söz konusu durum limited şirkette her ortağın en az bir oy hakkı olması ilkesi ile açıkça çelişmektedir. Öte yandan, tüm ortakların kuruluştan itibaren yirmi dört ay boyunca oy hakkına sahip olamaması nedeniyle genel kurulda karar alınmaması ve dolayısıyla limited şirketin organsızlık nedeniyle feshinin istenebilmesi de gündeme gelebilecek bir diğer sorundur. Bu nedenlerle limited şirket ortaklarının oy hakkının doğumu için asgari sermaye taahhütlerinin ödenmesi gerektiği yönündeki görüşe katılmamaktayız. Limited şirket ortaklarının oy hakkının doğumu için asgari sermaye taahhütlerinin ödenmesi koşulu aranmadığı takdirde 7099 sayılı Kanun ile getirilen yenilikler ortakların oy hakkı üzerinde etki doğurmayacaktır.
5. Limited şirkete nakdi sermaye taahhüdünde bulunan ortaklar bu taahhütlerini kuruluştan itibaren yirmi dört ay içerisinde şirkete ödemedikleri takdirde, şirket ayrılması gereken birinci kanuni genel yedek akçe miktarının hesaplanmasında zorluk yaşayacaktır. Ortakların tamamı nakdi sermaye tahhüdünde bulunur ve yirmi dört aylık süre içerisinde hiçbir ödeme yapmazlarsa, şirketin, o süre içerisinde kanuni yedek akçe ayıramaması dahi gündeme gelebilecektir. Zira, limited şirkette ayrılması gereken kanuni yedek akçe, ödenmiş sermaye üzerinden belirlenmektedir.
6. Genel kurulda aksine karar alınmadığı sürece, limited şirkette birinci genel kanuni yedek akçe ayrıldıktan sonra ortaklara ödenmiş sermayenin yüzde beşi oranında kâr payı dağıtılır. Benzer şekilde, ortakların tamamının nakdi sermaye taahhüdünde bulunup, yirmi dört ay boyunca ödeme yapmadıkları bir limited şirkette ödenmiş sermayeden söz edilemeyeceği ortaklara kâr payı ödemesi de yapılamayacaktır. Böylesi bir durum tüm ticaret şirketleri gibi, kâr elde etmek ve elde ettiği kârı ortakları arasında paylaşmak amacıyla kurulan limited şirketin varoluş amacıyla çelişecektir.

7. Şirketin yirmi dört ay boyunca ödenmiş sermayesinin bulunmaması, limited şirketin sorumluluk yapısı gereği, şirket alacaklıları bakımından da ciddi bir sorun teşkil edecektir. Üstelik, alacaklıların şirketin bu durumda olduğunu kolaylıkla fark edebilmeleri mümkün de değildir. Alacaklarını tahsil edemeyen alacaklıların, limited şirket hakkında iflâs takibi başlatma olasılığı “kolaylaştırılmış” şekilde kurulan limited şirketin, ömrünün kısa olmasına neden olabilecektir.

Limited şirketin temel özelliklerine uymayan, ortakların ve şirket alacaklılarının haklarına zarar veren nakdi sermaye taahhüdünde bulunan ortaklara, kuruluştan itibaren yirmi dört ay boyunca şirkete ödeme yapmama olanağı veren düzenlemenin Kanun’ndan çıkartılarak, nakdi sermaye taahhüdünün en az yüzde yirmi beşlik kısmın şirketin tescilinden önce ödenmesi sistemine dönülmesi kanımızca yatırım ortamı açısından daha güvenli bir tercih olacaktır.

Kaynakça

- Akbay Direnç, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları, İzmir 2009 (Yüksek Lisans Tezi).
- Arsılanlı Halil, Anonim Şirketler, İstanbul Üniversitesi Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1961.
- Bilgeç Hakan, Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- Bilgili Fatih/Demirkapı Ertan, Şirketler Hukuku, 9. Bası, Dora Yayınları, Bursa, 2013.
- Böckli Peter, Schweizer Aktienrecht, 3. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich-Basel-Genf, 2004.
- Canözü Salih, Anonim Şirketlerde Kâr Payının Tespiti ve Dağıtılması, Ankara 2015.
- Çamoğlu Ersin, “Limited Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar”, (<http://www.ticaretkanunu.net/makale-23/> - Erişim Tarihi: 06.12.2018).
- Çeker Mustafa, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2000.
- Çoştan Hülya, “Limited Şirkette Oyda (!) İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazlı Paylar”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2012, S. 4, s. 77-90.
- Domaniç Hayri, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Temel Yayınları, İstanbul, 1988.
- Forstmoser Peter / Meier-Hayoz Arthur / Nobel Peter, Schweizerischen Aktienrecht, Stampfli, Bern, 1996.

- Erdoğan Abdullah, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, C. XVII, S. 3, s. 39-60.
- Gürbüz Usluel Aslı E., Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2016.
- Gürel, Murat, "Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın "Siciller Arası İşbirliği" İle "İzne Tabi Şirketler" Tebliğlerinin Denetime İlişkin Hükümleri Hakkında Bir İnceleme, *BATİDER*, 2012, C. XXVIII, S. 4, s. 247-253.
- Hirsch Ernst, Ticaret Hukuku Dersleri, 2. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1946.
- İmregün Oğuz, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 13. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2005 (Anılış: Kara Ticareti).
- İmregün Oğuz, Anonim Ortaklıklar, Yasa Yayınları, İstanbul, 1989 (Anılış: Anonim Ortaklıklar).
- Karayağcın Yaşar, Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku, 2. Bası, Sevinç Matbaası, Ankara, 1973.
- Kendigelen Abuzer, Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2012.
- Kendigelen Abuzer, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994.
- Kırca İsmail/Şehirli Çelik Feyzan Hayal / Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. I, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2013.
- Nomer Ertan Füsün, Oydan Yoksun Paylar, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994.
- Poroy Reha/Tekinalp Ünal/Çamoğlu Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- Pulaşlı Hasan, "Sermayesiz Sermaye Şirketi İle Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar ve Bunlara Karşı Alınması Gereken Hukuki Önlemler", *BATİDER*, 2018, C. XXXIV, S. 2, s. 5-19 (Anılış: Sermayesiz Sermaye Şirketi).
- Pulaşlı Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011 (Anılış: Şerh II).
- Roth Günter/Altmeyden Holger, Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG) Kommentar, 6. Auflage, C. H. Beck, München, 2009.
- Şener Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Tekil Fahiman, Şirketler Hukuku - Anonim Şirketler, C. II, 2. Bası, Yörük Yayınları, İstanbul, 1978.
- Tekinalp Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.
- Tekinalp Ünal, Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- Tekinalp Ünal, Tek Kişilik Ortaklık I, Tek Payscaleli Anonim Ortaklık, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011.

- Teoman Ömer, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkı" *BATİDER*, 2009, C. XXV, S. 3, s. 5-24 (Anılış: Oy Hakkı).
- Teoman Ömer, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1983 (Anılış: Yoksunluk).
- Tokcan Fahriye Pelin, Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk, İstanbul, 2015 (Yüksek Lisans Tezi).
- Yanlı Veliye, "Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtım", *BATİDER*, 2014, C. XXX, S. 1, s. 5-32.
- Nimet Yaşar Tuğçe, Tek Ortaklı Limited Şirket, Ankara, 2012 (Yüksek Lisans Tezi).
- Ulmer Peter/Habersack Mathias/Winter Martin, GmbHG Großkommentar Bd. I - II, Mohr Siebeck, Tübingen, 2005.
- Yıldız Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, 2007.